

ACTIVITATS

TESIS

GRUPS DE RECERCA

ENTREVISTES

AVENÇOS

A FONTS

SOCIOLOGIA

04/2015 - Pot tenir la llei efectes pedagògics?

Tradicionalment els debats sobre per què els ciutadans obeeixen la llei s'han centrat en l'efecte dissuasiu de les sancions i en les percepcions de legitimitat i justícia. En els darrers anys, però, s'està estenent la idea que la llei també pot tenir efectes pedagògics (tècnicament anomenats *informatius*) sobre els ciutadans. Investigadors de la UAB i de la UdG han dut a terme un experiment *on-line* amb el que aporten la primera evidència empírica disponible de la possible existència d'aquests efectes. Els investigadors mostren que, en determinades circumstàncies, la llei podria modificar el comportament dels individus informant-los que la seva conducta resulta perjudicial per a ells mateixos. Si el resultat es confirma, l'efecte informatiu de la llei podria constituir un fenomen de gran importància política i social, ja que obriria la porta, en determinats casos, a generar obediència a la llei de manera senzilla i barata, evitant molts dels efectes contraproduents de les regulacions.

Referències

Noguera, José A.; Tena-Sánchez, Jordi; León, Francisco J. *Is There an Informative Effect of Law? An Experimental Test*. *Journal of Law and Society*. 2014, vol. 41, num. 4, p. 578-605. doi: 10.1111/j.1467-6478.2014.00686.x.

Per què la gent compleix habitualment la llei? Hi ha dues respostes tradicionals a aquesta pregunta. Una primera hipòtesi sosté que l'obediència s'explica, exclusivament, per l'efecte dissuasiu de les sancions, mentre que una altra defensa que, a banda de les sancions, per assegurar un bon grau de compliment és imprescindible que els ciutadans considerin la llei legítima i/o justa.

En els darrers anys però, s'ha defensat que la llei també pot tenir efectes pedagògics (tècnicament anomenats *informatius*) sobre la conducta de les persones. Aquesta tercera hipòtesi sostindria que la llei pot modificar el comportament dels individus informant-los que la seva conducta resulta perjudicial per a ells mateixos. Per exemple, l'aprovació d'una legislació molt dura en matèria de seguretat viària podria fer que els ciutadans es tornessin més conscients que determinades conductes al volant posen en perill la seva vida i la dels seus acompanyants.

Però, pot realment la llei tenir aquest tipus d'efectes pedagògics o es tracta d'un simple tòpic? I si la llei té realment aquest efectes, com es produeixen? En el treball que aquí es presenta es mostren els resultats d'un experiment *on-line* en què es van testar tres hipòtesis alternatives sobre diferents maneres a través de les quals l'aprovació d'una llei podria fer que els ciutadans obtinguessin informació sobre el benefici o perjudici d'una determinada pràctica i que conseqüentment canviessin la seva conducta.

Com a resultat més destacable, l'experiment aporta la primera evidència empírica de l'existència d'efectes informatius de la llei. En concret, es troba que, en determinades circumstàncies, la llei podria tenir un efecte *asimètric* sobre els individus. Quan els participants en l'experiment observen que el cos legislatiu ha aprovat una llei que prohibeix una determinada pràctica, augmenta la seva percepció dels riscos associats a la mateixa. En canvi, quan els participants observen que el cos legislatiu ha votat sobre si prohibir o no una determinada pràctica, però que finalment ha decidit no prohibir-la, la seva percepció dels riscos associats a la mateixa es manté inalterada quan, en principi, cabria esperar que aquesta disminuís. Encara més sorprenentment, aquest efecte asimètric es produeix independentment de la informació de què disposin els legisladors. És a dir, l'efecte es troba tant quan s'informa els participants que els legisladors han pres la seva decisió a partir d'informes tècnics d'experts, com quan se'ls diu que els legisladors han hagut de prendre la seva decisió sense comptar amb cap tipus d'informació experta sobre la matèria.

El resultat de l'experiment es troba en la línia d'alguns descobriments recents en el camp de l'economia experimental. Concretament, els resultats semblen ser coherents amb el fet que les persones tenim una important *aversió a la pèrdua*, és a dir, tendim a donar-li més importància a una pèrdua que la importància que li donem a un guany de la mateixa magnitud.

Els efectes informatius de la llei, conjuntament amb la resta d'efectes d'aquest tipus que puguin existir, podrien arribar a constituir un fenomen de rellevància política i social. El coneixement del funcionament d'aquests efectes podria obrir la porta, per una banda, a generar obediència a la llei de formes més senzilles i barates que les estudiades tradicionalment, i per l'altra, a evitar alguns dels efectes contraproduents de les regulacions.

Autor de la imatge superior esquerra: iStockphoto/herreid.

José A. Noguera

Jordi Tena

Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional (GSADI)
Departament de Sociologia, UAB

Francisco J. León.

Grup de Sociologia Analítica i Disseny Institucional (GSADI)
Universitat de Girona

jose.noguera@uab.cat, jordi.tena@uab.cat, francisco.leon@udg.cat

► Obtenir en PDF

AVENÇOS

Implicació política sense intermediaris

Les formes de participació, sobretot de les generacions més joves, han patit un canvi rellevant. Aquest estudi ha identificat un interès per la política directament orientat a les causes d'interès polític i social, així com un biaix en els indicadors tradicionals d'enquesta, i proposa un nou indicador que ajuda a comprendre millor els patrons de participació política de la joventut.

[+]

AVENÇOS

La política educativa és ahora global i local a Brasil

Les interaccions entre els fenòmens globals i nacionals no només afecten àrees de les polítiques públiques com les finances o el comerç, sinó que també arriben a l'educació, un dels dominis tradicionalment exclusiu de l'estat nacional. A Brasil, totes les escoles treballen d'acord amb uns plans educatius institucionals, locals, estatals, federals, llatinoamericans i globals.

[+]

AVENÇOS

Efectes dels programes de treball a la presó a la reinserció laboral d'ex-presos

Aquest estudi analitza l'impacte dels tallers de formació per al treball oferts dins de centres penitenciaris de Catalunya en la reinserció laboral d'ex-presos. Els resultats indiquen que aquestes activitats contribueixen a oferir oportunitats d'inserció laboral, la qual cosa repercuteix en una menor reincidència en actes delictius.

[+]

AVENÇOS

Composició social de les titulacions i acompliment de les expectatives dels estudiants

L'expansió del sistema universitari català ha donat lloc a una ampliació dels estudiants amb orígens socials relativament més baixos, les característiques de l'accés dels quals no són les mateixes que les de la resta. Aquesta recerca indaga sobre les eleccions de carrera que fan els estudiants universitaris i les condicions sota les que avancen en els seus estudis en funció del seu origen social.

[+]

Si tens propostes: premsa.ciencia@uab.es

E-mail per rebre el nostre butlletí

Enviar

2015 **Universitat Autònoma de Barcelona**

DL B.11870-2012 ISSN 2014-6388